

DANIËL HEINSIUS (LEIDEN)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
22 FEBRUARI 1641
2650

Antwoord op Huygens' brief van 17 februari 1641 (**2641D**).

Samenvatting: Heinsius dankt Huygens voor zijn *Orgelgebruyck*. Hij heeft zich zelf al eerder met deze kwestie bezig gehouden en is het met Huygens eens.

Over een antwoord door Huygens is niets bekend.

Primaire bron: *Responsa* 1641, pp. 30-31: volledig.

Vroegere uitgaven: Worp 3, nr. 2650, p. 148: samenvatting.

— Rasch 2007, nr. 2650, pp. 520-522: volledig, met Nederlandse vertaling.

Namen: David; Frederik Hendrik.

Glossarium: ἀρμονία (harmonie); cithara (lier); cymbalum (cimbaal); psalterium (harp).

Transcriptie

Nobilissime Domine,

Quem plurimis hactenùs, nec semel, beneficiis, nunc et docendo obstrinxisti tibi. Pro quo coram gratias egissem, nisi obstitisset languor, quæ et sola causa, cur nunc seriùs respondeam. Cui ut ignoscas rogo; semper enim bene de se sperant, et plerumque sic decipiuntur, qui paulatim convalescunt. Περί τῆς παρεισάκτου ἀρμονία ς, ejusque usu ac abusu, tecum sentio, nec semel mecum ipse egi, quemadmodum non pauca alia notavi, quæ jam emendata malim. Suadeo interim, ut si qui hic dissentiant, magno animo hoc feras, id est, illo, quo invicti principis negotia hactenus feliciter tractasti. Ego |31| nunquam dubitavi, quin et rectè fecerit, neque quicquam se indignum regius commiserit propheta, qui in citharâ non semel, ut illius verbis utar, ¹*confitetur Domino*: ut nec illi quos ad templi ²ministerium delegit: qui *in citharis, psalteriis ac cymbalis*, prophetasse dicuntur, et tamen quid sit Ἰουδαΐζειν, optimè intelligo. De quibus, ut et aliis nonnullis, coram aliquando, ut spero, qui immensas occupationes tuas non ignoro. Quarum ut et nunc rationem habuisse videar, hic desino,

Nobilissimæ Amplitudini Tuæ devotissimus
Daniel Heinsius.

Lugduni-Batavorum, Februarii 22 anno MDCXLI.

Vertaling

Edele heer,

U hebt iemand, na dat al eerder meer dan eens met gunsten te hebben gedaan, nu met onderwijzing aan u verplicht. Ik zou u daarvoor wel persoonlijk dank hebben gezegd, als ziekte dat niet had verhinderd, die de enige reden is waarom ik u nu pas antwoord. Ik vraag u dat te vergeven. Altijd hopen zij die juist een beetje beter worden, het beste ervan en komen dan steeds weer bedrogen uit. ^LMet betrekking tot die heimelijk ingeslopen harmonie¹ en het gebruik en misbruik daarvan ben ik het met u eens; ik heb mijzelf er meer dan eens mee beziggehouden. Toen heb ik verschillende zaken genoteerd, die ik nu wel zou willen verbeteren. Ik raad u intussen aan, mochten sommigen met u van mening verschillen, een en ander met voortvarenheid aan

1. De woorden *Confitebor Domino* komen voor in Psalm 7:18, 9:2 en 108:30, verwante frasen in tal van andere.

2. I Kronieken 25:1: 'Igitur David et magistratus exercitus secreverunt in *ministerium* filios Asaph et Heman en Idithun, qui prophetarent in *citharis et psalteriis et cymbalis*.'

te pakken, dat wil zeggen, met dezelfde ijver als waarmee u tot nu toe de zaken van onze onoverwinnelijke ³prins hebt uitgevoerd. Ik heb er nooit aan getwijfeld dat de koninklijke ⁴profeet er goed aan deed en zich nooit aan iets onwaardigs heeft overgegeven, toen hij meer dan eens met de cither, om zijn woorden te gebruiken, ⁵‘de Heer loofde,’ evenmin als zij die door ⁶hem tot de tempeldienst waren afgevaardigd en van wie wordt gezegd dat ze ⁷‘met cythers, psalteriums en cymbalen’ hebben geprofeteerd. En toch begrijp ik heel goed wat ^{└judaïseren┘} is. Over welke zaken, en ook andere, ik nog eens persoonlijk met u hoop te spreken, al ken ik uw talrijke drukke bezigheden. Omdat ik daarvan nu ook mijn portie schijn te hebben gehad, besluit ik deze brief,

de u toegewijde
Daniël Heinsius.

Leiden, 22 februari 1641.

3. Frederik Hendrik.

4. David.

5. Deze woorden en verwante frasen komen in tal van psalmen voor, bijvoorbeeld in Psalm 7:18, 9:2 en 108:30.

6. David.

7. I Kronieken 25:1: ‘Voorts zonderden David en de legeroversten tot *de dienst* af de zonen van Asaf, Heman en Iduthun, die *profeteerden bij het spel van lieren, harpen en cimbalen.*’
